

"EDINOST"

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

"Edinost" stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 3.—; " " " 4.50
za četrletno 1.50; " " " 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročilnice se poravnitve ne osira.

EDINOST

Oglas in oznanila se računajo po 8 nov. vsakega v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročilno, reklamacije in inserate prejema upravništvo Piazza Caserma št. 2. Odprte reklamacije o proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

• V edinost je moč.

Slovenski jezik v Trstu in odlok najvišjega sodišča.

Gospod Jurij Kmetič je uložil po svojem zastopniku gospodu dr. Ivanu Tavčarju dne 4. maja 1889. št. 13.796 pri c. kr. za mesto delegovanem okrajnem sodišči v Trstu tožbo v slovenskem jeziku proti Dragotinu Banelli-ju iz Trsta za 475 gl. Tožbo to je rečeno sodišče sprejelo z odlokom istega dne in z isto številko, ter se je tudi v slovenskem jeziku določil dan zaslišanja strank za obravnavo tožbe v sumarijnem postopanju.

Proti temu odloku se je toženec pritožil po svojem zastopniku, odvetniku dr. Gvidu Angeliju, in c. kr. prizivno sodišče v Trstu je odvrnilo:

„Z ozirom na to, da je slovenščina mej jeziki, ki so navadni v deželi in v pravnem delokrogu c. kr. okrajnega sodišča v Trstu, ne obstaja pogršek, v tem, da se je tožba uročila in rešila v jeziku, neobseženem v § 13 s. r., ter je z odlokom od 4. nov. 1889, št. 4315 zavrnilo utok, ter zopet potrdilo reklamovani odlok.

Tožba se je dalje obravnavala in se dovršila koncem minolega leta. Tekom obravnave se je toženec posluževal laščine, a tožitelj iz udobnosti nemškega jezika. C. kr. okrajno sodišče je z odlokom od 30. decembra 1891. št. 37518, napisanim v slovenskem jeziku, dopustilo dokaze svedokov ali prič. Toženec je zahteval, da se ta odlok razveljavi zato, ker je bil pisan v slovenščini in slavno c. k. prizivno sodišče v Trstu je z odlokom od 18. febr. 1892. št. 686 *) odločilo nastopno:

„Z ozirom na okolnost, da so se stranke posluževale izključljivo laškega in nemškega jezika, razun tožbe, uročene v slovenščini, v vseh tožbenih dedukcijah: namreč

*) Tržaški list „Il Piccolo“ si je v onoj številki m. meseca februarja prav pohvalno izrekel o temu odloku c. kr. prizivnega sodišča.

v odgovoru, v repliki, dupliki, sklepu, protisklepu daljnih dedukcijah, in vmes nastalih prašanjih; in z ozirom na to, da se isto okrajno sodišče v vmes nastalih določbah gledé položitve aktorične kavicije in glede na pregledanje izvornikov ni posluževalo jezika, v katerem je bila napisana tožba, brez ugovora iste tožiteljske stranke, radi česar treba misliti, da se v obravnavi z istim privoljenjem ni rabil slovenski jezik;

Z ozirom na to, da more prouzročiti rabljenje različnih jezikov v določbah jedne in iste sodne obravnave zgolj zmešnjavo, kateraj se mora sodnik, kateremu je skrbeti za redni uradni postopek, izogniti;

Z ozirom tem več na to, da je bilo v pričujočem slučaju neredno, pripoznati s slovenskim odlokom dokaz na laške dokazilne odstavke

se odločuje:

ugoditi tej zahtevi, ter razveljaviti reklamovani odlok ter ukazati c. kr. okrajnemu sodišču, da izda nov odlok glede pripuščenja dokazov s svedoki v jeziku, rabljenemu od strank tekom obravnave.

Proti temu prizivnemu odloku uložil je tožitelj utok na najvišje sodišče, katero je z odlokom od 21. aprila 1892. št. 4529 odločilo:

Z ozirom na to, da se je mogel dekret c. kr. del. okrajnega sodišča v Trstu z dne 30. decembra 1891. št. 37.518, s katerim se je dopustil dokaz s pričami, ponuden od strank tekom pravde, razveljaviti valed pritožbe ničnosti (kojo pa § 46. sum. post. ne označuje kot dopustno) le tedaj, ako je imel na sebi znak ničnosti;

Z ozirom na to, da toliko toženec, kolikor c. kr. prizivno sodišče uvidujeta nuliteto v tem, da je rečeni odlok bil pisan v slovenskem jeziku, ter izroččen v tem jeziku strankam;

Z ozirom pa na to, da je tožba, ki je podlaga obravnavi, bilo uročena v slo-

venskem jeziku, ter se je v istem jeziku tudi rešila in da je isto c. kr. prizivno sodišče z določbo od 8. nov. 1889., št. 4315, odklanjajoč utok, predložen po tožencu proti odloku, s katerim se je sprejela slovensko napisana tožba — pripoznalo slovenski jezik kot v deželi navadni jezik, ki se rabi v obsežju c. kr. okrajnega sodišča, ter izreklo, da se s sprejemom te tožbe in z rešenjem iste v slovenskem jeziku ni rušila določba § 13. o. s. r.;

Z ozirom na to, da dosledno tudi poznejša rešenja v tem jeziku v obravnavi, vršečej se na podlagi te tožbe, ne morejo prouzročati rušenja imenovane s konske norme, čeprav sta se stranki v teku obravnave v svojih pravnih dedukcijah posluževali drugzega jezika, namreč tožitelj nemščine in toženec laščine, kajti iz tega še ni nastala dolžnost, da se končna določba in interinal v zaključnih aktih izdajo samo v enem obeh jezikov, katerih se sti posluževali stranki tekom obravnave, in ne več v tretjem jeziku, tudi v deželi navadnem, v kojem se je uročila tožba in prošnja;

Z ozirom torej na to, da se z izdanjem odloka z dne 30. decembra 1891., št. 37.518, keji odlok pripušča zaslišanje prič, ponudjenih tekom obravnave v slovenskem jeziku, ki je pripoznan kot v deželi navaden jezik, in v katerem se je uročila tožba in dotična prošnja, — ni kršila nijedna zakonskih norm, niti je ta odlok smatrati kot formalen nedostatek obravnave, prouzročujoč ničnost izdanega dekreta;

Z ozirom na to tudi, da v pomanjkanju nulitete v odloku I. instance z dne 30. decembra 1891. št. 37.518 razveljavljenje istega, izrečeno z reklamovanim prizivnim odlokom, kakor tudi ukaz, dan prvemu sodniku, naj izda isti odlok v enem obeh

jezikov, katerih sti se posluževali stranki tekom obravnave, nikakor nista opravičena, se določuje:

preparirati reklamovani prizivni odlok, ter zopet uveljaviti onega I. instance z dne 30. decembra 1891., št. 37.518, s pridržkom rassodbe o troških za pričujoči revizijski utok pri končnem izidu glavne tožbe.

Nekoliko o zavarovanji.

Priobčil A. P. Šentvidčan.

Tekom sadnjih dvajset let zavzelo je zavarovanje jedno najodličnejših mest modernih institucij. Zato je gotovo važno, da vsakdo o zavarovanji razmišlja in sicer temeljito razmišlja. Na prvi pogled bi človek res včasih podvomil o veliki važnosti zavarovanja, toda če si vsvarimo jasen pojem o zavarovanji, če razmotrimo vse različne stroke, pogoje in posledice zavarovanja, pritrđiti moramo, da so zavarovalnice prve pospeševaljice moderne vzajemnosti.

Povprašuje se, kaj je bolje: hraniti ali zavarovati se.

Bistveno je oboje jedno in isto, posledice pa so pri vsakem drugačne. Tisti, ki hrani, pride počasi do svojega smotra, da si zagotovi večji kapital; tisti pa, ki se zavaruje, dosegej je takoj takrat svoj cilj, ko je prejel zavarovalno polico, ker z le-to se mu je zavarovalno društvo obvezalo, da mu ob dogovorjenem roku izplača dogovorjeno svoto.

Seveda imajo ljudje proti zavarovanji različne izgovore. Na mislih imam tu osobito zavarovanje na življenje. Nekateri pravijo: moji stariši so tako in tako dolgo živeli, tudi jaz sem zdrav in čil, čemu bi se torej zavaroval. Če vsako leto dajem ono svoto v hranilnico, katero bi moral za zavarovanje plačati, prihranim si večji ka-

bilo zgolj vežbališče, kjer se uri duhovitost, temveč neko sveto poslanstvo, katero je treba izvrševati dostojno in slovesno...

Z omenjenim pesnikom je prijateljaval uprav v zmislu jugoslovanskega pobratimstva ter živel z njim v skladnem sporazumljenju. Bilo je njiju veselo videti, ko sta se izprehajala kakšno solčno jutro po goriškem „Travniku“: blaženi naš „Šime“ zamišljen in redkobeseden, iskroviti „Pepi“ pa zgovoren in z rokami živahno po zraku krileč. Prava slast pa njiju je bilo poslušati, kadar sta se pesnika-prijatelja na Erjavčevem domu posprijela v govorniškem dvoboju: to vam je bil pravi pevski prepir, kakeršne so nekoč prirejali nemški pesniki na Wartburgu. Tu sta izvoljena miljenca soških Modric takorekoč kar iz rokavov stresala duhovite verze in to vzdržema toli naglo, da se je kar iskriilo okrog njiju: jedva je skončal prvi, ustal je drugi in mu odgovarjal vse v rimah, da se njima je Sokrat-Erjavčev čudom čudil...

Oba prenadarjena planinska sina, popolnjevala sta se Gregorič in Pagliaruzzi kaj lepó in bi mogla z leti postati nam Slovincem razmerno jednaka pesniška Dioskura, kakor Nemcem — Schiller in Goethe. Vaekakor pa bi nam, v zvezi uzornega svojega prijateljstva, ustvarila še marsikakšen umotvor, ko bi njiju ne bila raz-

družila nemila smrt! Dà, živo sem uverjen, da bi planinski naš slavec na solčnem svojem „hribu“ tam nad zelenkasto Vipavo izvestno ne bil umolknil — navzlic vsemu skovikanju sovražnih mučukov —, ko bi še živel verni mu apolonski brat Krilan.

Zdaj pa se blagovolite preseliti v duhu z menoj s kránega Posočja tija doli v vinorodne Hálóze. Onda vas uvedem v pregostoljubni župni dvorec, v katerem je nekoč vladal veledušni Slovan

Raič Božidar,

župnik pri sv. Barbari v haložkih goricah. Njega sem spoznal l. 1862., ko je bil ondu še kaplan. In pozneje, kadar je zasedel baš tamkaj župniški stol, bil sem nekolikokrat njegov gost. Brezmejná, uprav slovenska njegova gostoljubnost je bila znana po vsem slovenskem ozemlju in kdor jo je kedaj bil užival, spominjal se je bode vse žive dni. Ta njega vsem poštenim Slovanom vedno odprti dom je bil malokedaj brez gostov. Kadarkoli sem priromal na jasni holmec, v zavetni Šentbarbarški dolini, vsikdar sem naletel ondu veselo družbo, izmed katere se je že z dalje slišal homeiriški smeh veselega župnika-gospodarja. Prišedšemu v njegovo hišo ni bilo treba pohlevno trkati na — kuharičina vrata, češ: „so gospod domá?“, nego kar naravnost ste mogli vstopiti v njegovo obednico, kjer vas je vsprejel z glasnim vzklikom: „Ha! Dobro došel!“ in predno ste odložili popotno palico, natočil vam je čašo rujnega Haložanca ter vas pozdravil z oduševljeno napitnico, dočim vam je gibčni njega pomočnik, sivolasi kaplan Davorin postregel „srčnega sóseda“, kakor je Raič šaljivo nazival želodec.

Božidar Raič je bil rojen govornik, katerega gromoglasni slavnostni govori so odmevali po vseh narodnih svečanostih slovenskih. Jaz sem ga slišal govoriti n. pr. na Kopitarjevi slavnosti v Repnjah, pri odkritji spominske plošče na Vrazovem domu v Cerovci, na Miklošičevi sedemdesetletnici v Ljutomeru, pri otvorenji „Narodnega doma“ na Ptujii itd. in reči morem, da so mi vsi njegovi govori ostali tako živi v spominu, da bi njih vedel še danes povedati na pamet. Kdor je bil dne 8. septembra l. 1880. v opevanem „štajarskem raji“ Vrazovem, ta ga je videl, kako je vdaril po govorniški leci, da mu je rokavica odskočila, kakor oljup s kuhanega krompirja. Za dijake je isti dan dal pripeljati polovnjak Haložanca in bilo je zanimivo gledati ga, ko je stal sr edi svoje preljube „mladezni“ kakor mogočen hrast med šibkim mladovjem, govoreč njim na dušo plamteže na jekleno značaj-

PODLISTEK.

Spomini

na znamenite možé slovenske.

Čital *Vatroslav Holz*

v Čitalnici Tržaški dne 9. aprila 1892.

(Dalje)

In zdaj vas povabim iznova v solčno Gorico. Ondu sem se bil prve dni l. 1882. seznanil s preplemenitim mladeničem, kateri je v tem že tudi ostavil beli svet in sicer v bujnem ovetu svoje mladosti. In to je bil:

Pagliaruzzi Josip,

s pesniškim imenom „Krilan.“ Prvič sem se sestal z njim na plesu v „Čitalnici“ Goriški, kjer se je čili ljubljeneec planinskih Vil tisto noč vrtel po parketu do jutrne zore. Pohodil sem ga potem večkrat v njegovi hiši ondu na Kornu in kadarkoli sem se zglasil pri njem, vsikdar me je vsprejel kaj iskreno in gostoljubno. Bilo je veselje z njim govoriti, kajti mladič je bil ognjevit, odkritosrčen in povsem značajan. On ni rabil jezika, da bi z njim pokrival svoje misli, ampak kadar je govoril, imel je, kakor bi rekel Gregorič, „srce na jeziku“. Zlasti se je razvnel, kadar je govorica zavila na njegovo polje, t. j. na pesništvo. Poslednje mu ni

pital. Povprašam pa takega: kedo mu je dal črno na belem, da boče tudi on tako dolgo živel, da si prihrani kapital, vlagajoč neko svoto v hranilnico. Ali se ne prepričamo lahko vsaki dan, da mrjo ljudje v najlepši dobi, da rassajajo epidemične bolezni? Če so tvoji stariši še tako dolgo živeli, ne sledi, da moraš tudi ti dočkati visoko starost. Če tak človek umrje, predno je mogel prihraniti toliko glavnice, da bi bila njegova žena in otroci preskrbljeni in če je hotel zanemariti zavarovanje, kako žalostno mora to biti. Usmiljenje budoč je prizor, ko gledaš nepreskrbljeno mater z otroci, plačočo okrog rakve svojega hranitelja.

Toliko denarja se dandanes izmeče za „božjo vzgojo.“ življenje samo pa se tako malo ceni. Hčerke boljših starišev morajo igrati glasovir, govoriti francoski in Bogve kaj še vse, očetje pa radi pozabljajo na to, da bi se zavarovali ter tako poskrbeli za bodočnost svojcev. Poslopja, živina, žito, vse to se zavaruje proti elementarnim neizgodam, za življensko zavarovanje pa, ki ni nič manj važno, se bore malo brigamo. Baš v sedanjem časi, ko se različno pritožuje, da je zaslužek malen, ter se težko prihrani večja glavnica, morali bi uvideti važnost življenskega zavarovanja, katero je istotako važno za poljedelca, obrtnika, trgovca, kakor za uradnika.

Na Angleškem, v Ameriki in Nemčiji razvilo se je zavarovanje veliko bolj, nego pri nas. Na Angleškem se že v ljudskih šolah na temelju berilnih vaj razlaga važnost zavarovanja. V vsaki čitanki nahaja se nekaj sestavkov, ki obravnavajo različne strani zavarovanja.

V Ameriki se kaj pogosto razleco priporočila zavarovanja. Čital sem o nekem župniku, ki je v svojih propovedih prigovarjal nevestam, da naj zahtevajo od ženinov zavarovalne police. Tega gotovo ni delal nepremišljeno, pač pa priprčan o veliki važnosti življenskega zavarovanja za družino. Vse to nam je jasen dokaz, da se v teh državah vrednost človeškega življenja bolj ceni in da bolj skrbe za bodočnost svojcev.

Z delom vzdržujemo življenje sebi in svojim in naravno je, da to dela tudi cenino; to pa storimo s tem, če se zavarujemo. Življenju prete različne nevarnosti, nihče ne ve, kedaj mu je umreti, če je še tako zdrav in jak. Dolžnost je tudi vsakega, ki nima premoženja, da si pridobi sredstvo, s katerim bo ob času bolezni pokrival troške, dolžnost mu je, da si zagotovi pomoč v slučajih, ko bi postal nezmožen za delo.

nost in neutrudljivo vztrajnost v narodnem boju . . .

Bil je dični naš Raič jako popularen in priljubljen po vsem slovenskem Štajarji. In kjer koli se je prikazal, bil je povsod radostno in navdušeno vasprijet. Pa si je tudi vedel pridobiti spoštovanje in ugled, zlasti v Ptujskem okraji ga je ljudstvo kar obožavalo. Kadar je hotel govoriti, ni mu trebalo prositi za „posluh“, kakor kakšnemu sentimentalnemu jadikovalcu; samo da je dvignil širokočelno svojo glavo in zamahnil z desnico po vzduhu, vtihnilo je vse, kakor bi pihnil. Ko je o Miklošičevih svečanosti g. dr. Gregor Krek v slavnostnem govoru tam na ljutomerskem trgu našteval latinske naslove slavljencevih spisov, začeli so se šegavi Muropoljci razhajati, rekše: „Hé! Latinski ták v cerkvi čujemo!“ Ko pa je nastopil gologlavi naš Raič in zakričal, da se je razlegalo tija do Stročjevsi: „Kaj té dnes po Lotmerki zástave plehédcejo?“ pritekli so kmetje iz vseh krčm, govoreč:

„Páj ti! Jaši ga vrag negda: to se pač té ali rázmi!“

Božidar Raič je bil ljudski govornik in kot takšen bil je na svojem mestu jedinole med razbornimi svojimi rojaki, ma katere je poleg impozantne svoje postave uplival s panonskim svojim narečjem in pa s prirojenim, povse naravnim

Zavarovanje je nekako idealno varčevanje, ker tu se človek ne prevari, vse, kar se mu je obečalo, se izpolni. Čital sem — po mojih mislih — zelo dobro primero mej varčevanjem in zavarovanjem. Navadno varčevanje primerja se nekekdaj vožnji v poštinih vozovih, zavarovanje pa, vožnji z brzovlakom.

Se zavarovanjem povečamo si tudi kredit, ker se lahko izkažemo, da jedenkrat gotovo pridemo do denarja. Uradnik laglje dobi kavcijo, posestnik si v potrebi na zavarovalno polico izposodi ter se reši oderuhov. Kakor smo že v početku rekli, so zavarovalnice pospeševalnice vzajemnosti. S tem, da se zavarovanjem varujemo svoje osobne interese, varujemo tudi interese vseh onih, ki so zavaravani pri istem društvu kakor mi. Nikdar se nismo videli, ne poznamo se, pa vender skrbimo drug za drugega.

Konečno še nekaj. Vsak narod skrbi za to, da svoje zavode podpira ter jim pomaga do možne veličine. To velja tudi o zavarovalnicah. Baš Slovani imamo veliko vzajemno zavarovalno banko „Slavijo“ v Pragi. Le-ta je že veliko darovala ob različnih prilikah tudi nam Slovincem, in mislim, da je naša dolžnost, da jo tudi mi podpiramo. Ona je vredna našega zaupanja, ker zavzema drugo mesto mej vzajemnimi zavarovalnicami naše države.

V Ljubljani v mesecu maju 1892

Politični pregled.

Notranje dežele.

Državni zbor. V seji dne 21. vršilo se je prvo čitanje predlog za urejenje valute. A pred tem odgovorili so ministri na razne interpelacije in je posl. Spinčić predlagal, da se otvori debata o odgovoru ministerskega predsednika na njega (Spinčića) interpelacijo, tičočo se preganjenja Hrvatov in Slovincov po italijanskih mestih isterskih. Zbornica ni pritrdila temu predlogu Spinčićevemu. Kot prvi govornik o valutnih predlogah oglašil se je posl. dr. Laginja. Laginja je govoril proti predlogom. Govornik nij tega menenja, da brez zlate veljave ni stalne valute. Po uvedanju zlate veljave bodemo mi na škodi proti onim državam, močnejšim v gospodarskem pogledu, ki že imajo zlato veljavo. Italija n. pr. ima zlato veljavo in vender pošilja svoje sinove na delo v inozemstvo; istotako se ne godi najbolje Grškej in Portugalskej, ki imata zlato veljavo. Prijatelji in nasprotniki va-

humorjem. Bilo je torej kaj napačno, da so presadili tudi tega samoraslega narodnjaka z rojstvenih tal na opolzki parket, izmed vernih njegovih župljanov med tiste lokave dunajske mešetarje, med katerimi se preprosti, dušni in preodkritosrčni naš Božidar ni čutil domačega in kakor je sam rekel: šel je na Dunaj le po svojo smrt, dočim bi domá, v preugodnem svojem področji mogel pospeševati narodno naše delovanje še dolgo vrsto let! — Ko sem ga nekoliko mesecev pred smrtjo neko nedeljsko popoldne videl na Kozlerjevem vrtu v Ljubljani, sedečega v družbi svojega tudi že mrtvega nečaka, prof. Ant. Raiča, posilile so me solzé, in ko me je on zagledal, rekel je z otožnim glasom:

„Oj Kretanče moj! kje so tisti časi, ko sva ležala v senci tistega slivja tam doli pred mojim župniščem! Pozdravite mi zelene moje Háloze, kadar vas pot zavede tija doli!“

Podal mi je hladno svojo roko in svitla solza mu je blesketala v kotu rjavega njegovega očesa. In ne dolgo potem, ko sem se jaz sprehajal po slikovitih „slovenskih Goricah“, doletela me je prebolestna vest, da so velesrečnega našega Božidara položili v grob na ljubljanskem pokopališču, kjer zdaj pričakuje zaželjeni dan vstajenja na strani narodnega mučenika Levstika. — (Dalje prih.)

lute soglašajo v tem, da nameravamo izvršiti skok v temo. Naši denarni odnošaji so sedaj ugodni; skozi dolgo vrsto let ni izgubil naš popirnati denar svoje vrednosti nasproti zlatu. Ljudstvo ne trdi, da naš goldinar nima vrednosti, ampak, da imamo premalo goldinarjev. Sreča naša se izvestno ne poviša po urejenju valute. Vrejenje valute treba tudi motriti z ozirom na eventualno prihodnjo vojsko. O tem ni govora, da bi mi koga napadli, kajti želja vseh narodnosti avstrijskih je, da se ohrani mir. Ako pa nas kdo napade, ne bodo zadoščali zlati goldinarji; potem ne odločujejo zlate glave, ampak človeške, in zato treba zadovoljiti narode. Nastojati treba, da se po produktivnih delih zboljša usoda prebivalcev; potem še le smemo apelovati do sre Avstrijcev, ki so vedno pripravljeni, potezati se za slavo monarhije in nje vladarjev. Jaworski je izjavil, da bodo Poljaki glasovali za to, da se valutne predloge izroče jednemu odseku. Poljaki so za zlato veljavo; sicer pa ne bi pritrdili kakoršnej koli naredbi, ki bi utegnila omajati ravnovesje v proračunu. Posl. Schlesinger je proti plačevanju v gotovini. Sicer pa priporočá odseku, da se resno bavi z njegovim načrtom, ki se dostaje amortizacije državnega dolga. Govornik izrazil je slednjič željo, da ne bi se nikdar izvršilo po urejenju valute proti ljudstvu namerovano zločinstvo. Na to se je pretrgalo posvetovanje. Posl. Spinčić in tovariši so interpelovali ministerskega predsednika radi občinske volitve v Višnjanu; posl. Gessmann in tovariši pa radi iztiranja časnikarja Jerale iz Gorice.

V seji dne 23. t. m. je izjavil vodja nemške levice, posl. Plener, da bodo njega somišljeniki glasovali za obravnavanje predlog v odseku, kjer bodo nasvetovali razne premembe. Posl. Jax in Schneider sta se izrekla proti zlati veljavi. Posl. Lueger je naglašal, da se ni jeden član zbornice ne poteza za zlato veljavo, katero žele le sovražniki Avstrije, v prvi vrsti pa Ogrji. Vse dežele avstrijske so proti zlati veljavi, uvedenje te veljave značilo bi zločinstvo in brezvestnost. Poslanec Biankini je proti predlogom iz narodnih razlogov.

V seji dne 24. maja govoril je posl. Neuwirth tri cele ure proti predlogom. Mej drugim je predlagal, da se določitev relacije odloži do završene konferencije o srebru, ki bo v Washingtonu.

Po dovršeni razpravi o preosnovi valute pride na vrsto drugo čitanje postavbe o vrejenju stavbenih obrti. Poljski klub je baje sklenil glasovati proti temu, da se preide v podrobno debato.

Dosedanji policijski predsednik Dunajski, baron Krauss, je imenovan doželnim predsednikom v Bukovini. Dosedanji predsednik Bukovinski, grof Páce, je imenovan podpredsednikom najvišjemu računšču.

Iz političkega življenja na Hrvatskem nam je zabeležiti velevažen dogodek: „neodvisna národna stranka“, koje glasilo je list „Obzor“, je sklenila, da se ne udeleži volitev. Stranka prava smatra ta ukrep neodvisne stranke kot abdikacijo: kot odstop raz politično pozorišče. Sicer pa pripoznavamo zadovoljstvom, da je „Hrvatska“ — glasilo pravašev — o tem dogodku napisala lep in dostojen članek. Tudi naša želja je, da v razmerju mej opozicijskima strankama v Hrvatskej ne bi bilo govora o zmagovateljih in zmagancih. Vsaj imajo vsi dela dovolj, da se ubranijo kovarstev domačih, izgubljenih in prodanih sinov.

Vnanje države.

„Norddeutsche Allg. Zeitung“ poučevala je nedavno italijanske diplomate o dolžnostih Italije nasproti trojni zvezi. Osobito jim je očitala, da veliko premalo store za oboroževanje. To nasilno nemško vmeševanje v notranje zadeve Italije je razburilo italijansko časopisje. „Riforma“ pravi, da je to prvokrat, da se

Nemčija meša v notranje zadeve italijanske. Pisava poluslužbenega lista berlinskega ponižuje Italijo. Knezu Bismarcku ne očita nikdo, da ima pred očmi le nemški interes; no, potem pa mora dovoliti, da tudi Italija pazi na svoj interes. Radi nekega članka v „Hamb. Nachrichten“, sličnega onemu v „Nordd. Allg. Zeitung“ — je celo interpeloval posl. Cavalotti. „Opinione“ piše o tem, da boče na to interpelacijo vlada odgovorila tako, kakor zahteva čast države. Italiji ni zadosti, da se je samo trpi v trojni zvezi, ampak želi, da se jo vabi.

Jutri je za vladarsko hišo Dansko znamenit dan zlate poroke kralja Kristijana IX. s kraljico Lujizo. Tem povodom došli so v Kodanj carska dvojica Ruska in kraljeva dvojica Grška. Razen teh so došli otroci in vnuki iz Rusije, Angležke in Grške. Sv. Oče je baje posebnim pismom čestital kraljevi dvojici Danski.

Dne 22. t. m. vršile so se v Belgiji volitve v provincijalne svete. V treh provincijah zmagali so liberalci, v šestih pa klerikalci, ostalo je torej staro razmerje.

Različne vesti.

V Ronkah je umrla gospa Ana udova Lokarjeva, veleposestnica v Ajdovščini. Nje truplo prepeljali so na pokopališče Ajdovsko k večnemu počitku. Pokopnica je bila vzglodna rodoljubka ter je vzgojila svojo rodbino v strogo narodnem duhu. Tudi ubogi izgubili so žnjo usmiljeno mater. Čast njenemu spominu! Pogreb je bil velikansk. Ajdovski.

Italijansko političko društvo istersko imelo je pretečeno soboto svoj občni zbor. Najvažnejši pri tem zborovanju je bil predlog dr. Constantinija, da se odpošlje ministru-predsedniku spomenica, v kojiej se narišejo sedanji političko-socialni odnošaji Italijanov po Istri. Utemeljavanje g. Constantinija je bilo tako, da bi moral človek misliti, da se je le šalil ta dobri mož. Vsega govora ne moremo tu danes analizovati, ker nam prostor tega ne dopušča; toda gorostasno njegovo trditvev, da namreč pokrajinski vladni organi slabo informujejo gospode ministre Italijanom na škodo — to trditvev moramo že danes oteti pozabnosti. Sicer pa se nadajamo, da tudi politično društvo „Edinost“ stori svojo dolžnost. Klin s klinom!

Pritožbo Spinčićevo bode državno sodišče odklonilo „zena altro“ — tako ve že danes povedati prijateljica naša, „L'Istria“. List ta nam zatrjuje — kar smo pa vedeli tako ali tako, — da Italijani odobrujejo postopanje vladino proti Spinčiću. Seveda je le g. Spinčić, ta „aruffa-popoli“, kriv na vseh izgredih in na vsemu zlu, ki tare ubogo Istro v poslednjem času. „Aruffa-popoli!“ — Gospoda slavna, ta pridevek iz vaših ust služi le v čast sleharnemu možu, kajti v vaših očeh je aruffa-popoli vsakdo, ki le gane z mazincem proti težkej pesti, ki tišči neizprosno ob tla večino prebivalstva isterskega. K sreči sodijo drugi, pametni — veliko pametnejši, nego ste vi — razsodni in pravični možje o prof. Spinčiću in njegovi aféri vse drugače, nego sodite vi. Sicer pa je lahko umeti strupeno jezo vašo proti Spinčiću, kajti uzorni mož ta prišel vam je do živega. Zagrešil pa ni ničesar: in zato zre mirno vestjo v svojo bodočnost.

G. Stalitz, odlični državni poslanec Tržaški, so je zopet odlikoval. Mej govorom posl. Luegra se je mož ovekoslavil se svojimi — etnografiškimi znanostmi. Posl. Lueger je rekel v svojem govoru, da je prebivalstvo po Štajerskem Kranjskem, v Dalmaciji, Istri in Trstu protivno zlati veljavi. G. Stalitz mu poseže vmes, da to ni res. Lueger ga zavrne: „Mogoče, da to ni res, kar se dostaje Italijanov, toda Slovinci in Hrvatje

so nasprotni.* Stalitz mu odgovori suho, da Hrvatov ni! (Veselo v zbornici). Lueger z naglasom: „Tako, Hrvatov torej ni?“ (Veselo) Stalitz: V Trstu jih ni. (Veselo) Lueger: „Pa vendar Jugoslovani.“ Stalitz: „To je mogoče!“ — Bravo, g. Stalitz: vi torej sami ne veste, mej kom bivate v Trstu! Mi se sicer nočemo dotikati prerazsežnih etnografskih znanosti Vaših, ali vendar ne bi morda škodovalo, ako bi vzeli v roke kako staro Klunovo geografijo!

Italijanizacija. Občina Tržaška je baje za bore 50 gl. ponudila — tako smo čitali v vseh italijanskih listih — društvu „Lega Nazionale“ potrebno stavbišče, da se v sv. Križu sezida italijanska šola. Italijanska šola gori mej skalovjem sivega Krasa, — če tudi v obsežju občine Tržaške —, kjer prebiva zdržema slovenski živelj: to je pač žalostna ilustracija prežalostnih naših odnošajev. V žolč moral bi človek pomakati pero svoje, da pristno izrazi ogrenela čustva svoja.

Se zaneeljive strani se nam poroča dalje, da se je že uročila prošnja za dovoljenje, premeniti ustanovno pismo „Rivol-tella“ v tem zmislu, da se bode odsej gori „pri lovcu“ propovedovalo — italijanski. Preširnost italijanske stranke doseže skoro svoj vrhunec: udarec za udarcem zadeva narodnost našo. A na tem so krivi tudi drugi. Kdo so ti „drugi“, pogodi naj razsodni čitatelj sam! Mi pa najbi poljubljali — o ne, vsaj jo že poljubljamo šibo, ki nas tepe. Zato pa je vsem zavednim možem sveta dolžnost, da liki vestalkam netimo mej slovenskim ljudstvom plamen žarkega, odločnega rodoljubja. Le vzvišena ljubezen do samih-sebe more nas rešiti.

Pobalinstva. Slovenska napisa „Trž. Sokola“ in „Trž. podp. in bralnega društva“ bodeta v oči nestrpno nasprotnike naše. Ker ne vedo, kako bi si hladili jezico svojo, pa mečejo razne stvari skozi odprta okna v društvene prostore: danes ti prileti kos oglja, jutri kos — mila (žajfe). Provenijenco te tvarine bi morda utegnili pogoditi naše redarstvo. Čas bi bil že, da se pouči razne pobaline — imamo tudi take v glače-rokovicah —, da treba spoštovati pravice drugih. In mej temi je prva: da se more mirno živeti — na svojem.

Ne plašimo se! Pod tem naslovom se nam piše iz Trsta: Čitani v raznih listih, kako se mestna gospôda upirajo zahtevi Slovencev po jedni slovenski šoli. Ta odpor od te strani me ni presenetil nikakor: čudom bi se le čudil, ako ne bi se bila uprla gospôda. Ker pa smo že morali pričakovati, da nam bode gospôda metala polena pod noge; ker smo morali že a priori računati z nasprotovanjem z mestne strani: se ne smemo plašiti tega odpora. Trkati moramo, trkati tako dolgo, da se nam odpro vrata. Ker se pa mestni zastop noče udeležiti posvetovanj in poizvedovanj gledé na potrebo slovenske osnovne šole v Trstu, skrbeti bi morali mi sami, da podamo vladi potrebne-ga materiala, odnosno dokazov, da je opravljeno to, kar zahtevamo. Mimogrede nam je tu naglašati, da smo tržaški Slovenci veliko premalo storili za organizacijo mnogobrojnega življa našega; da se niti ne poznamo; da niti ne vemo, koliko silo reprezentuje ta naš živelj v številnem pogledu, ako bi bil primerno razvrščen v bojne čete. Skrajni čas je, da popolnimo, kar smo zamudili do sedaj. V ta namen trebalo bi obsežnega šematizma o slovenskem življu, koji bi izborno služil našim voditeljem. Toliko mimogrede. Glede na naš konkretni slučaj, to je, slovensko šolo v Trstu, svetoval bi jaz, da se sestavijo, recimo, tri komisije, kojim bi bil nalog poizvedovati in zabeležovati, vsaka v svojem obsežju, koliko je slovenskih starišev in koliko imajo otrok. Se samim pisanjem po časopisih, ne dosežemo pravega vspeha: z našimi ljudmi

treba se truditi. To bi bila jedina pot, po kateri bi mogli priti do potrebnih podatkov. Ako dobimo v roke kaj konkretnega, določnega, mogli bodemo z večjim naglasom zahtevati to, kar nam gre. Morda bi bilo umestno, da se prihodnji odbor političnega društva „Edinost“ poprime dela, da vresničimo ta moj dobrohotni načrt. Ako ve kdo kaj boljšega, pa naj se oglasi.

Občni zbor političnega društva „Edinost“ je v nedeljo, dne 29. t. m. v prostorih „Delalskega podp. društva“. Prihodnjemu odboru bode izvršiti ogromno nalogo: voditi mu bode volitve v mestni, oziroma deželni zbor tržaški. Mimo tega bode trebalo intenzivnega dela po okolici tržaški in po Istri, da odbijemo nove napade, o kojih že ukrepajo nasprotniki naši. Zato pa je vsakega člana sveta dolžnost, da se udeleži občnega zbora političnega društva našega, ter da z besedo in dobrimi nasveti podpre prihodnji odbor. Osebito je želeli gostov iz Istre. Dobri obiskovani zbori političnih društev so važni pojavi v političnem življenju: opomin so na široko in navzgori, da smo tu, ki tirjamo svoje pravice. — Odstopajoči odbor ima jutri ob 10. uri predpoludne svojo zadnjo sejo. Gg. odborniki in njih namestniki so naprošeni, da se udeleže te seje.

Občni zbor „Trž. Sokola“ je v nedeljo dne 29. t. m. v društvenih prostorih. Z ozirom na odlično mesto, koje zavzima to društvo mej tržaškimi Slovenci v socialnem pogledu, je želeli obile udeležbe.

Za družbo sv. Cirila in Metoda nabralo se je pri Srečku 3 gl. 30 kr.; v gostilni „Bissaldi“ 1 gl.; doministi v kavarni „Tedesco“ 2 gl.

Ženski podružnici sv. Cirila in Metoda darovala gđ. Dobroslava Mahorčič iz Sežane 2 gold.

Kaj bode iz naših otrok? (Dalje). Modre glavice mestnih očetov naših so vzbunjene. Mojzesi in Angelji se pogovarjajo in ugibajo, kako bi potajili in zatrli to nepričakovano množico slovenskih otrok pri sv. Jakobu. Govorili so, in marsikedo jim pritrđi: „Kako se predrznejo nas nadlegovati ti kmetavši, ti naseljeni tujci? Kadaj se je čulo o enakej gorostasnej zahtevi: o slovenski šoli v Trstu. Ali naša blažena kultura ni vsemogočna in le ona zmožna, ublažiti in izobraziti te surove Slovence.“ Nô, da tega sladkega imena niso izgovorili, je skoraj gotovo, ampak nadomestili so ga s izrazom, kateri po njih menenju bolje pristoji Slovincem. — Nekdo je še pristavil: „Iz Dalmacije so nas izgnali, iz naše Dalmacije; Istra že pojema pod slovenskim in hrvatskim kopitom in zdaj že trka njih surova pest na mestna tržaška vrata. Bratje moji, ako jim odpremo le eno okno, nam zasedejo vso hišo. Kam pojdemo mi, kam naši sinovi? Ali se hočemo mar mi Italijani na stare dni še slovensko učiti? Gorjé ako se ne ubranimo! Ne, nikdar ne, založimo vsa vrata, zakopajmo se v naše italijansko pravo, in ako nas le ne pusté v miru, pa jim odgovorimo drugače.“ Naš angelj je še dodal: „Kedó je in kedó je bil v Trstu gospodar?“ „Mi“, bil mu je enoglasni odgovor. „Tedaj bodimo previdni, bodimo zviti kakor kače in delajmo se gluhe in slepe in jaz upam, da že s tem uženemo, ali vsaj utrudimo naše Slovence (recto: sc...)“ Segli so v desnico, zapri-segli so, ostati nemi na vse prošnje in pritožbe naših slov. očetov.

Tržaško laško časopisje je brez izjeme pod varstvom in uplivom tistih preznanih krogov, kjer so nakupičeni — milijoni. Častiti čitatelji nas menda razumejo, kajti jasneje govoriti o teh ljudeh ni varno, kakor nas skušnje učé. Ti krogi zasedli so vsa uplivna mesta v javnih službah, oni hočejo vladati, ne samo z denarjem, temveč tudi z besedo. Oni se utikajo in se tudi zaresno vtaknejo v vsako podjetje, njim se vse posreči, njihova mora veljati, naj stane kar hoče. Ker pa so sami strahopetni, držijo se vedno tiste strani — kjer je moč. Taki ljudje trosijo

po novinah lažnjive vesti: zaničujejo nas in se nam posmehuje. Resnice se pa boje ko pišejo o Slovanih, kajti oni pišejo vedno le v strasti. Svoj pot pihajo v žrvnico, da bi zagorelo njim v korist, a Slovanom v škodo. Kjer se kaj kuje proti nam, tam je njihova roka vmes. To sem hotel omeniti le v ta namen, da uvidi naše priprosto ljudstvo, kje se njega strahoviti, a zajedno tudi strahopetni protivniki — provzročitelji vsega gorja mej nami. (Dalje prih.)

Iz spodnje okolice se nam piše: Neki Barkovljan uročil je minole dni pri tuk. c. kr. carskem uradu v slovenskem jeziku pisano prošnjo. Dotičnemu gospodu uradniku pa ni bila slovenski pisana prošnja po volji, kajti vprašal je prošnika, čemu ni napravil prošnje v italijanskem jeziku! Misliti je, da mora dotični uradnik le vsprejemati prošnje — naj si bodo pisane v slovenskem, italijanskem ali nemškem jeziku — ne da bi stavil kakoršne si bode svoje opomoje. — Upamo, da bode slavno ravnateljstvo že opozorilo dotičnega uradnika, da se vede v prihodnje nepristranski! Ko sedaj že na magistratu mirno sprejemajo slovenske vloge (toliko so se jim že privadili) — brez nikakih posebnih ugovorov — mislimo, da je tem neumestnejše, ako bi se kaj enacega dogajalo pri kakem c. kr. uradu.

V občini Pomjanski imajo sedaj, kakor znano, vladnega komisarja, ker jo je bivši občinski odbor zavozil tako temeljito, da so celo nasprotniki naši in vlada spoznali, da tako ne gre dalje. Občino je zadelo po takih žalostnih odnošajih občutna materialna škoda, kajti komisarju treba šteti po 3 goldinarje na dan. Na vsem tem pa je kriv izključno le bivši odbor, nikar pa občina. Kako pride poslednja do tega, da trpi škodo? Zato pa določuje že postava sama, da taki izredni odnošaji ne smejo trajati nad 6 tednov. Zahtevanje občinarjev Pomjanskih, da se skoro razpišejo volitve, je torej povsem osnovano, tako se stališča obstoječih zakonov, kolikor se stališča koristi občine; osnovano pa tem bolj, ker nam prihajajo poročila, da je komisar tej čisto slovenske občini zvest somišljenik italijanske stranke.

Gradnja dolenskih železnic. Včerajnji „Slov. Narod“ prejel je brzovjavo iz Velikih Lašič, da se je dne 22. t. m. pričela gradnja dolenskih železnic na vsej progí. Po blagoslovu veleč. gosp. župnika Gerjolja na mestu, kjer bode stala postaja v Velikih Lašičah, prijel je gosp. c. kr. okrajni sodnik Danijel Šufraj za lopato, okrašeno cvetjem in narodnimi trakovi, ter otvoril mej navdušenimi živoklici gradnjo v navzočnosti mnogih odličnjakov in mnogobrojnega občinstva.

Skrunenje grobov. Tržašk Slovenec zasadi je oleander in drugih cvetic — na grob umrše mu hčerke; a zlobna roka je potrgala, zrušila in pobrala vse to, kar je zasadila ljubeča roka, da goji in brani blag spomin dragemu svojcu, ki leži v hladnem grobu. Človeka mora pač užalostiti, videčega, da se dandanes ne spoštuje ni najsvetejši mej vsemi čuti: pijeteta do umrlih. Vandalizem na grobu: to je pač najgrši čin, s kojim se more ogrešiti zlobna roka človeška.

Občna zborna „Pisateljskega“ podpornega društva in „Dramatičnega društva“ vršila sta se v Ljubljani dne 18., odnosno 23. t. m. V odbor pisateljskega društva so izvoljeni: dr. I. Vošnjak predsednikom, gg. Viktor Bežek, Anton Funtek, Fr. Levec, Fran Orožen, Rajko Perušek in Simon Rutar, odborniki. — V odbor „Dramatičnega društva“ so izvoljeni: Dr. Ivan Tavčar predsednikom, gg. dr. vitez Karol Bleiweis, Fran Drenik, dr. Val. Krisper, dr. Lovro Požar, Simon Rutar, dr. Josip Stare, Ivan Šubic in Anton Trstenjak, odborniki.

Iz Barke pri Divači se nam piše: Blagoizvolite na dopis iz Barke v 39. št. Vašega cenjenega lista z dne 14. maja t. l. še sledeče in zadnje vrstice v tej zadevi

sprejeti. Precej prvi dopis iz Barke z dne 9. marca št. 20. t. l., v katerem ondodni dopisnik uriva učitelju krajevno policijsko službo, odmeval je po slovenskih pedagog. časopisih — češ na Barki, tam na sosednej Primorskeji, zahtevajo, naj bi ondodni učitelj opravljal v šole prostem času tudi službo krajevnega policaja in birača. Naj bode tu dopisniku iz Barke enkrat za vselej povedano, da se jaz kot učitelj nikdar in nikoli ne bom ponižal v njih vaškega policaja. Dalje se popravlja dopis, da teče „voda“ — ne pa „gnojnica“ pod šolsko sobo, kakor dopisnik omenja. Dopisnik dalje vprašuje: „Kdo je temu kriv?“ „Kdo je sedaj vodja šole na Barki?“ Tedaj tako, g. dopisnik, taki nedostatki pri šolskem posloju spadajo po Vašem menenju v delokrog učitelja? Res plitvo mora biti v Vaših možganih. Da Vas pa, g. dopisnik, v Vašej prevelikej skrbi za občinsko stvar potolažim, bode Vam povedano, da je tuk. krajni šolski svet na moje prizadevanje in večkratno nagovarjanje gledé novega šolskega posloja, že stavišče za to pri občini izposloval, ter se je vse potrebno ukrenilo v prej ko mogoče izvršitev. Gledé mojih zimskih poitnic je stvar za Vas čisto brezbrizna, ker te sem dobil po navetu svojega zdravnika od višje c. kr. šolske oblasti. S tem je stvar v tej zadevi zame končana. **P. Ipavec** učitelj vi

Poskus samomora. 42letni težak Blaž Godina, stanujoč v ulici Cordajuoli, porinil si je, hoteč se usmrtiti, nož v levo stran prsi. Prenesli so ga v bolnico. Rana ni nevarna. Velika beda prisilila ga je baje do tega nesrečnega koraka.

„Slovanski Svet“ ima v 10. številu naslednjo vsebino: 1. Mladočehi in Jugoslovani. 2. Kranjski konservativci in pa „administrativna pot“. 3. Liturgija rimske cerkve. (Dalje). 4. Zaključki stranke prava. 5. Черкекая рѣчна. (Puškinova pesen v ruskem izvirniku, v slovenskem prevodu z latinico in cirilico od Lamurskega. 6. Бечна. (Vesna) Ruska pesem A. Majkova. S slovenskim tolmačenjem. 7. Narodne razmere na Volyni. 8. Ruske drobtinice. 9. Ogléd po slovanskem svetu. 10. Književnost.

Učiteljski tovariš št. 10 ima sledečo vsebino: Iz deželnega zbora kranjskega. — Lj. Stiasny — Kamnik: Podobice v abecedniku. — J. Marn: Knjiga Slovenska. — Književnost. — Listek. — Naši dopisi: Iz postojnskega okraja. — Iz novomeškega okraja. — Društveni vestnik. — Vestnik.

Novi knjigi. Pesmi, zložil J. T. Turkuš; Gradec, tiskala vseučilišča tiskarna, založil pisatelj. Lična knjižica je II. zvezek pesniških del znanega pesnika in obseza na 48 straneh velike osmerke 23 različnih, krajših in daljših pesmij.

„Narodne biblioteke“, katero izdaja tiskar J. Krajec v Novem mestu, izšli so ravnokar trije snopiči: 39. „Solnce in senca“, izvirna povest, spisal J. Bedenek (147 str.) 40. „Svitoslav“, povest, spisal V. Križan (82 str.) Obe povesti namenjeni sta slovenskemu prostemu ljudstvu. Cena snopiču je jako nizka, samo 15 kr. Snopič 41. in 42. obseza začetek Sienkiewiczovega zgodovinskega romana „Z ognjem in mečem“, ki ga je poslovenil Podravski. Ves roman ohsezal bode 8 snopičev. Cena prvima dvema (146 str.) je 30 kr. Dobi-vajo se vsi snopiči pri založniku v Novem mestu in po knjigarnah.

Dunajska borsa

24. maja.	
Enotni drž. dolg v bankovcih	— — — — — 96.05
„ „ „ v srebru	— — — — — 95.50
Zlata renta	— — — — — 113.15
5% avstrijska renta	— — — — — 100.85
Delnice narodne banke	— — — — — 997.—
Kreditne delnice	— — — — — 318.50
London 10 lir sterlin	— — — — — 119.50
Francoški napoleondori	— — — — — 9.49 1/2
C. kr. cekini	— — — — — 5.65
Nemške marke	— — — — — 58.55

Domači oglasi.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina. Cl.

Gostilna „Štoka“ staroznana pod imenom „Belladonna“, poleg kavarne „Fabris“, priporoča se Slovincem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Cl.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in č. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenega, lončenega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1. trgovina z mnogovrstnim lesenim, železnim in lončenim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. Cl.

Andrej Kalan, čevljar v ulici Caserma, priporoča se najtopleje slovenskemu občinstvu. — Najelegančnejše ter solidno delo in točna postrežba. Cl.

Gostilna „Alla Croce di Malta“ Via Valdirivo št. 19 (poleg Piazza della Zonta) priporoča se najtopleje tržaškim Slovincem in na deželi. Točijo izvrstna vina in priložje jako okusna jedila. Za obilni obisk prosijo gostilničarji Covacich. Cl.

Ivan Prelog priporoča svoji trgovini v Via del Bosco št. 2 (uhod na trgu stare mitnice, Piazza Barriera vecchia) in v ulici Molla a vento št. 3. Prodaja različno mešano blago, moko, kavo, riž in razne vrste domače in vnanje pridelke. Cl.

Gostilna „Alla Vittoria“ Petra Muscheka, v ulici Sorgente (blizu tehtnice Rosada) točijo izvrstna vina in priložje jako okusna jedila. Prenočišča neverjetno v ceno. Cl.

Tiskarna „Dolenc“ (narodni zavod v Trstu), Piazza della Caserma št. 2, izvršuje vsakovrstna tiskarska dela po ugodnih cenah. Imamo na prodaj knjigo „Kmetijsko berilo“ za nadaljevalno tečajje in gospodarjem v pouk. Mehko vezana stane 45 kr., trdo vezana 65 s poštino vred. Cl.

Anton Krajcer, Piazza Barriera vecchia, čia, pekarija in trgovina z različnimi jestvinami: moko, rižem, oljem, kavo itd. Priporoča se najudaneje slavnemu občinstvu. Cl.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega in Cecilia, točijo izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske poštne tiskanice. Cl.

Ivan Umek, čevljarški mojster, Via Romagna št. 6. priporoča se slavnemu občinstvu v vsa v njega stroko s adajoča dela. — Solidno delo, — hitra postrežba — nizke cene. 60-33

Vekoslav Moder, pekovski mojster „Piazza Caserma“, se priporoča slav. občinstvu. — Prodaja vseh vrst kruha, slašiče, čokolade, vseh vrst moke itd. po najnižjih cenah. Cl.

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št. 19, trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in raznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Anton Lampe, naslednik Jakob Hočevca, št. 17 pekovski mojster, priporoča kruh vseh vrst, moko, riž, sočivje, fino moravsko maslo itd. Cl.

Anton Ščuka Via Barriera vecchia št. 19 III. nadstropje, izdeluje moške obleke po najnovejšem kroju. V njega delavnici vsprejemajo se tudi naročila na raznovrstno moško in žensko perilo, koje se izdeluje lično in po najugodnejših cenah. Cl.

U. Mrevlja, Via Belvedere št. 19. Priporoča slav. občinstvu vsake vrste moko, otrobov, turšice, ovsu in raznega kruha po najnižjih cenah. Cl.

Anton Vrabc, trgovina z steklevino lončenino in lesenino itd. v ulici Via Canale (prva prodajalnica poleg „Ponte rosso“) se priporoča tržaškim in vnanjim Slovincem. Cl.

Franjo Delak Piazzetta Cordarioli št. 3 blizu novega trga, prodaja izvrstne jestvine: kavo, sladkor, riž, olje, čokolado, kakao — po najnižjih cenah.

Ivan Kanobel, nasproti velike vojašnice, priporoča svojo zalogo z mnogovrstnim jedilnim in drugim blagom; razpošilja tudi na debelo v množinah od 5 kil. naprej po najnižji ceni.

Karol Colja, žganjarija in tobakarna v hiše Cacia, ulici Via Arcata, nasproti hiše Cacia. Prodaja domač kranjsk brinovec po 1 gld. 80 kr boteljko, dalmatinsko tropinjsko žganje po 1 gld. 10 kr. liter. Cl.

Blažina Tone, lastnik krčme k „Ruskim lastnicam“, Via Giulia št. 8, uljudno prosi za mnogobrojni obisk svoje krčme, kjer se pije izvrstni isterski teran, in se še boljše skrbi za želodec. 17-25

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici „Caserma“, glavni shajališči tržaških Slovincov vseh stanov. Na razpolago časopisi v raznih slovenskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilni obisk se priporoča Anton Šorli, kavarnar. Cl.

Mlekarna Frana Gržine iz Št. Petra na Notranjskem (Via Campanile v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno opresno mleko po 12 kr. liter neposredno iz Št. Petra, sveža (frišna) smotana. Na zahtevanje posneto mleko po 4 kr. liter, toda le v množini najmanje 25 litrov. Cl.

Ernest Pegan (naslednik A. Pipana) na voglu Via Torrente in Ponte della Fabra, priporoča svojo trgovino z moko in raznimi domačimi pridelki, zlasti pa svojo bogato zalogo kolonijalnega blaga. Cene so neverjetno nizke, postrežba vestna in nagla. Cl.

Orgljavaec

z dobrimi spričevali išče službo, katero želi takoj nastopiti. Več se izve pri upravnistvu našega lista. 1-2

Kopališče

„Galleggiante Nazionale“, ležeče nasproti Lloydove palače, odpre se v sredo, dne 1. junija 1892. Vdova Adolfa Buchler. 2-1

Spomladansko zdravljenje najboljšje je s čajem iz tavzentrož (millefori). kri čisteče in neprokosljivo sredstvo zoper palenje v želodec, hemoroidalne bolezni itd. — Zavitek z navodom, za 12 dni zdravljenja, stane 50 kr., s pošto 5 kr. več. Čuvati se je ponarejenja zdravila. Dohiva se v odlikovani lekarni 87-100 PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg. Poštne pošiljke izvršujejo se neutogoma.

Škropilnice proti peronospori zistem Candeo, in drugih zistemov imamo zmiraj v zalogi. Ker pa kaže, da letos se jih bo mnogo potrebovalo, prosimo uljudno gospode posestnike, naj blagovolijo se z naročili hitro oglašiti, da zamoremo o pravem času druge preskrbeti in vsem kupovalcem postrežiti. Imamo tudi izvrstne žvepljalke, trdne in lahke, katere le fini prah trosijo, ki se ves oprime perja, če tudi se naložijo s žveplom v krepah. Cene so jim ostale tiste poprejšnjih let, akopram so ene in druge mnogo zboljšane, t. j. Candeojove škropilnice z vso pripravo 10 gold., žvepljalke 5 gold. Priporočamo se tudi za vsakovrstne druge stroje, in za vse kar knjim tiče. Živie in družb. 11- v Trstu, ulica Zonta 5.

Rinnione Adriatica di Sicurtà 24-10 v Trstu. Zavaruje proti požarom, provozu po suhem rekah in na morju, proti toči, na življenje v vsih kombinacijah. Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1890. Glavnica društva gld. 4,000,000.— Pvmijna rezerva zavarovanja na življenje „ 10,754,306 91 Premijna rezerva zavarovanja proti ognju „ 1,612,910-22 Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju „ 33,594-10 Rezerva zavarovanja proti toči „ 200,000.— Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (A) „ 163,786-21 Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (B) „ 137,573-85 Rezerva spečjalnih dobičkov zavarovanja na življenje „ 250,000.— Občna rezerva dobičkov „ 1,127,605-98 Urad ravnateljstva: Via Valdirivo, br. 2 (v lastnej hiši)

Grjena bol kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb, zadavica, rora, zapala ustijuh itd.

mogu se u kratko vrijeme izliečiti rabljenjem NADARENIH 1-8

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi Prendini, lučbar i ljekarnar u Trstu Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd Prebdjenih kašljnih noćih, navadne jutranje hreputavice i grljenih zapaloh nestaje kao za čudo nzmimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalica, koji je ponacijaju. Zato treba uvijek zahtjevati Prendinijeve sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima tiskanuto na jednoj Strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom.

Prodaju se u Prendinijevoj ljekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 33-52

Izvenredna prilika

V soboto, dne 14. maja odprla se je 3-3

gostilna „Al Graner“ v ulici Tintore.

Toči se pravo istersko vino po 28 nvč. liter.

Za domačo rabo v sodčih od 30 litrov naprej po 24 novčičev liter.

Kra-ne uzorko šalje se zasebnikom b-dava. Knjige za krojače nefrankovane.

Tvari za odjela.

Peruvion i dosking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livrè; sukno za biljard i igrače stolove, loden i nepromočne lovačke kapute, tvari koje se pere, plaid za putnike od 4-14 for. itd. Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunnene suknene tvari nipošto jeftine cunje, štoho ih posvud nudjaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna u Austro-Ugarskej.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od 1/2 milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici jest pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi u kratko blaga preostalo. Ponudjaju li pojedine tvrdke odrezke te razaišlju li uzorke, tada su svi od čitavih komada, nipošto od odrezaka.

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se li se povratu u ova c. Kod naružbe treba navesti boju, duljinu i cieniu.

Pošiljke jedino uz poštarsko pouzetje, 24-11 preko 10 for. franko. 23-24 Dopsijuje u njemačkom, mađjarskom, češkom, poljskom, talijanskom i frančezkom jeziku.

Josip Pizzarello

mehanic v Trstu

Via Fontanone br. 12

popravlja in prodaja stroje za šivanje vsakoršnega zistema, nove in že rabljene, z garancijo. Instalujejo se električni zvonci. Popravljajo se velocipedi z pnevmatiško gumo. 1-104

Bratom Slovanom!

Praktična šola igre na gosli

zložil Jan Malát. 1-3

V 10 zvezkih (po 20 strani). Vsak zvezek stane 50 kr. s pošto. Ta šola je vsakemu Slovanu razumljiva, ker je v njej kar najmanj teksta ter so vzete vaje iz bogatega vira narodnih pesmi češko-slovenskih. Dosedaj so izšli zvezki 1., 2. in 3. in pošljemo je vsakemu, kateri je naročil.

Velebin Urbánek, Praga I. 305.

AVGUST BRUNNER TRST

Via Conti številka 6 a.

Tovarna strojev in železolivnica
Avgusta Brunner-ja prevzamo vsa som spadajoča dela kakor: STROJE, PRESE, SESALKE, ŽELEZNA OMREŽJA, STOLPE, CEVI, večja in manja POPRAVLJANJA.
Die Maschinen-Fabrik und Eisengiesserei von August Brunner übernimmt alle einschlägigen Arbeiten als: MASCHINEN, PRESSEN, PUMPFEN, GITTER, SAULEN, R. HREN, grössere und kleinere REPARATUREN.
Telefon št. 291. 10-24

DROGERIJA

na debelo in drobno

G. B. ANGELI TRST

14-11 Corso, Piazza della Legna št., 1.

Odlikovana tovarna čopčev.

Velika zaloga oljnatih barv, lastni izdelek. Lak za kočije, z Angleškega, iz Francije Nemóije itd. Velika zaloga finih barv, (in tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. Lesk za parkete in pode.

MINERALNE VODE

iz najbolj znanih vrelcev kakor tudi romanjsko žveplo za žvepljanje trt.

škropilnica Vermorel

škropilnica Vermorel

1892. VINOGRADCI!

Varujte vaše trte pred „PERONOSPORA“ o pravem času

s priznanim sredstvom za sikanje pri visokih in nizkih trtah. Posoda je vsa iz rudečega bakra. Delo je točno izvršeno. Jako koristno o rabi tekočine. Ne utruđi delavca. Rabi se lahko več let brez da so pokvari.

Bolje so od vseh drugih.

kar jim je priznано ne samo z hiljadami svedočeb ampak tudi 350 in več prvih nagrad pri raznih natecanjih. Iznajditelj gosp. Viktor Vermorel Villafranche na Francoskem je bil odlikovan z kolajno in najvišjem priznanjem. Varovati se je ponarejenja. — Edini zastopnik za Avstro-Ogersko:

Henrik Pegan v Trstu, VIA SANITA št. 17.

Cena prosto carine gl. 22.— Brezplačni zamot. Franko na postajah in na brod v Trstu. 20-14 PLACA SE NAPRED.

CARLO PIRELLI

mejnarnodni agent in speditér

Trst, Via Arsenal št. 2. 7-32

Oddaje listke za železnice in parobrode mornarjem in delalcem po nizkih cenah in na vse kraje